

Wmo-beleidsplan 2011-2014

Gemeente Winsum

Inhoudsopgave

1.	Inleiding	1
1.1	De Wmo	1
1.2	Korte terugblik	1
1.3	Uitgangspunten Wmo-beleidsplan 2011-2014.....	2
1.4	Nieuwe ontwikkelingen en wet- en regelgeving	3
2.	Visie.....	6
2.1	De Kanteling	6
2.2	Inclusief beleid	7
2.3	Burgerparticipatie.....	8
2.4	Wat willen we bereiken?	9
3.	De prestatievelden in thema's	10
Thema 1	Samenleven met elkaar.....	10
Thema 1	Wat willen we bereiken?.....	11
Thema 2	Zorgen voor elkaar.....	12
Thema 2	Wat willen we bereiken?.....	13
4.	Financiën	14
5.	Communicatie.....	16
Bijlage 1	De negen prestatievelden van de Wmo	17
Bijlage 2	Betrokken instellingen bij totstandkoming beleidsplan.....	19
Bijlage 3	Meerjarenbegroting	20
Bijlage 4	Afkortingenlijst.....	21

1. Inleiding

1.1 De Wmo

De Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) zorgt ervoor dat iedereen kan meedoen aan de maatschappij en zelfstandig kan blijven wonen. Als meedoen of zelfstandig wonen niet lukt zonder hulp, kan iemand de gemeente vragen om ondersteuning.

De Wmo is in 2007 ingevoerd en verving toen de volgende wetten:

- Wet voorziening gehandicapten (Wvg). Deze regelde voorzieningen voor mensen met een beperking of handicap,
- Welzijnswet. Deze regelde het welzijnswerk, zoals maatschappelijk werk, peuterspeelzaalwerk, jongerenwerk, buurthuizen en vrouwenopvang.

Daarnaast werd de huishoudelijke hulp uit de AWBZ naar de gemeente overgeheveld. De gemeenten werden hiervoor verantwoordelijk. Ook ging een aantal subsidieregelingen uit de AWBZ op in de Wmo, net als de Openbare Geestelijke Gezondheidszorg (OGGz), die eerder onder de Wet Collectieve Preventie Volksgezondheid viel.

Gemeenten zijn verantwoordelijk voor de uitvoering van de Wmo. Het rijk geeft kaders aan voor de Wmo (de negen prestatievelden van de Wmo, zie bijlage 1). Elke gemeente heeft echter een grote mate van beleidsvrijheid om zelf te bepalen hoe ze de Wmo uitvoert. De gemeente Winsum probeert hierin af te stemmen en samen te werken met buurgemeenten Bedum, De Marne en Eemsum. Indien mogelijk worden onderwerpen gezamenlijk opgepakt.¹

De Wmo schept de mogelijkheid om op termijn ook andere onderdelen van de AWBZ naar de gemeente over te brengen, zoals bijvoorbeeld dagbesteding en begeleiding (zie hieronder).

1.2 Korte terugblik

Integraal beleid

De grootste verandering die de Wmo in 2007 teweeg heeft gebracht, is de bundeling van wetten. Dit bood kansen voor integraal beleid. Gemeenten zouden alle diensten goed op elkaar kunnen afstemmen.

In de praktijk is dit integraal beleid nog niet goed van de grond gekomen. De Wmo is in 2007 beleidsarm ingevoerd. Bestaand beleid en regelingen uit de Wvg zijn onder de noemer van de Wmo komen te vallen, zonder dat dit beleid opnieuw tegen het licht is gehouden. De meeste aandacht ging in 2007 uit naar de overheveling van de huishoudelijke hulp van de AWBZ naar de Wmo.

Nu vier jaar ervaring later is het wel mogelijk een verdiepingsslag te maken. De ervaringen uit de eerste vier jaar Wmo zijn verwerkt in dit nieuwe beleidsplan.

Burgerparticipatie: de Wmo-adviesraad

Een tweede verandering als gevolg van de Wmo was de verplichting om burgers en belanghebbenden te betrekken bij beleidsontwikkeling. Door deze sturingsfilosofie moeten gemeenten verantwoording afleggen aan hun eigen burgers, in plaats van aan het rijk. In de gemeente Winsum is in 2007 met de invoering van de Wmo een Wmo-adviesraad in het leven geroepen. Deze Wmo-adviesraad heeft als taak gevraagd en ongevraagd advies te geven aan het college van B&W over de hoofdlijnen van het te voeren gemeentelijk beleid. Daarnaast geeft de Wmo-adviesraad advies uit over onder andere het Wmo-beleidsplan en de

---

¹ Voorbeelden zijn: OGGz in BMW-verband, Centrum voor Jeugd en Gezin in BMW-verband, aanbestedingen Wmo-voorzieningen in BMW + DEAL-verband.

Wmo-verordening, stemt hij af met andere adviesorganen en bevordert hij de samenwerking met organisaties en instellingen die met de Wmo te maken krijgen.

Na vier jaar is geëvalueerd hoe de Wmo-adviesraad functioneert en of dit de juiste manier is waarop de burgerparticipatie vormgegeven moet worden. De Ouderenraad en de Stichting Platform Gehandicaptenbeleid, twee andere adviesorganen van de gemeente, zijn in deze evaluatie meegenomen. De conclusies en aanbevelingen uit deze evaluatie komen in hoofdstuk 2.3. aan de orde.

1.3 Uitgangspunten Wmo-beleidsplan 2011-2014

De Wmo bepaalt dat gemeenten één keer in de vier jaar een beleidsplan opstellen, waarin zij hun Wmo-beleid op de negen prestatievelden vastleggen. Het vorige beleidsplan van de gemeente Winsum 'Meer doen en Mee doen' liep van 2007 tot eind 2010. Het is daarom nu tijd voor een nieuwe beleidsplan.

In dit beleidsplan 2011-2014 staat omschreven wat de gemeente Winsum de komende vier jaar gaat doen aan maatschappelijke ondersteuning. De uitgangspunten van 'de Kanteling' staan hierbij centraal (zie hoofdstuk 2):

- behoud van regie over het eigen leven en
- zelfredzaamheid van burgers.

Daarnaast kiezen we voor de volgende uitgangspunten²:

- Alle inwoners van gemeente Winsum doen mee. We willen bevorderen dat alle inwoners deelnemen aan de samenleving en dat alle inwoners zo lang mogelijk zelfstandig kunnen blijven wonen.
- We richten ons hierbij primair op de *kwetsbare (groepen) inwoners* die extra ondersteuning nodig hebben. We gaan actief te werk en zoeken inwoners op die zich niet uit zichzelf melden of waarvan niet direct zichtbaar is dat zij extra ondersteuning nodig hebben.
- Vraagstukken worden *integraal* benaderd. We brengen samenhang aan tussen de prestatievelden van de Wmo.
- De nadruk komt meer te liggen op de *eigen verantwoordelijkheid* van de burger.
- We gaan *vraaggericht* te werk. De vraag van de inwoner staat centraal, niet het bestaande aanbod. Deze manier van werken vragen we ook aan de instellingen met wie we samenwerken.

We willen de komende vier jaar integraler te werk gaan. We willen meer verbindingen leggen binnen de Wmo en de prestatievelden integraal benaderen. Hiervoor hebben we de prestatievelden in dit beleidsplan in twee thema's ondergebracht. Per thema is beschreven wat we willen bereiken. In het Uitvoeringsprogramma Wmo-beleidsplan 2011-2014 zijn de onderwerpen verder uitgewerkt in activiteiten en weggezet in tijd. Waar dit van toepassing is, leggen we verbindingen met andere beleidsterreinen die de Wmo raken.

Daarnaast kijken we naar de raakvlakken tussen de AWBZ en Wmo. We spelen in op de doorlopende lijn in de ondersteunings- en zorgbehoefte van inwoners. Welke ondersteuningsbehoefte heeft iemand in welke fase van het leven en welke oplossingen (vanuit de Wmo of de AWBZ) zijn er dan? Doel van de Wmo is ervoor te zorgen dat iedereen zo lang mogelijk zelfstandig kan blijven wonen. Wat kan de gemeente preventief onder de noemer van de Wmo doen, om zware zorg zo lang mogelijk uit te stellen?

Veel instellingen leveren in het kader van de AWBZ ondersteuning of zorg aan onze inwoners. Ook de Wmo is er voor deze inwoners. De doelgroep is dezelfde.

---

² Zie Startnotitie Wmo-beleidsplan 2011-2014, vastgesteld door raad op 28 september 2010

Ook hierin willen we integraler werken. We willen ervoor zorgen dat de AWBZ-voorzieningen en het door de AWBZ gefinancierde ondersteuningsaanbod voor onze inwoners aansluit op wat er onder de vlag van de Wmo wordt uitgevoerd. We willen het aanbod goed afstemmen en voorkomen dat er overlap is of dat zaken blijven liggen en inwoners tussen wal en schip raken. De Wmo en de AWBZ moeten elkaar goed aanvullen.

Hiervoor willen we meer samenwerken en afstemmen met de verschillende zorgaanbieders. Deze samenwerking is ook nodig door de veranderingen in de AWBZ, waardoor meer taken uit de AWBZ worden overgeheveld naar de gemeenten (zie hoofdstuk 1.4). Zorgaanbieders die eerder door de AWBZ gefinancierd werden, kunnen daarmee directe partners worden van de gemeenten.

1.4 Nieuwe ontwikkelingen en wet- en regelgeving

In de afgelopen vier jaar is er nieuwe wet- en regelgeving gekomen die invloed heeft op Wmo-beleid. Ook de komende jaren zijn er ontwikkelingen die de uitvoering van de Wmo beïnvloeden. Deze ontwikkelingen nemen we mee in dit beleidsplan.

- *AWBZ-veranderingen*

Functie begeleiding naar gemeente

In 2009 is de pakketmaatregel in de AWBZ ingevoerd. De functies Ondersteunende Begeleiding (OB) en Activerende Begeleiding (AB) verdwenen uit de AWBZ en werden vervangen door de nieuwe functie Begeleiding. Mensen met een lichte beperking kregen geen indicatie meer of verloren hun indicatie. Ook mensen met een matige of zware beperking waarbij de begeleiding alleen gericht was op participatie, verloren hun indicatie. De functie Begeleiding heeft als doel de zelfredzaamheid van de burger te bevorderen, te behouden of te compenseren, om zo opname in een instelling of verwaarlozing te voorkomen.

Het huidige kabinet vindt dat de functie Begeleiding het best dichtbij de belanghebbende geregeld kan worden. De functie past daarom beter binnen de systematiek van de Wmo dan bij de AWBZ. Begeleiding Individueel en Begeleiding Groep (dagbesteding) worden daarom vanaf 2014 overgeheveld van de AWBZ naar de Wmo. Verwachting is dat 2013 een overgangsjaar wordt, waarbij gemeenten verantwoordelijk zijn voor de mensen die zich na 1 januari 2013 melden. Vanaf 2014 komt de verantwoordelijkheid dan geheel bij gemeenten te liggen.

IQ-maatregel

De IQ-maatregel van het kabinet houdt in dat de grondslag voor AWBZ-zorg voor mensen met een IQ tussen 70 en 85 met ingang van 1 januari 2012 volledig uit de AWBZ wordt geschrapt. Het gaat hierbij om de functie verblijf en de functie begeleiding. Het gaat hier niet om een overheveling maar om een afschaffing van rechten op voorzieningen. Veel mensen zouden als gevolg hiervan geen beroep meer kunnen doen op bijvoorbeeld begeleid wonen vanuit de AWBZ. Deze mensen vallen dan onder de Wmo. Op dit moment is er nog nauwelijks zicht op de effecten van deze maatregel. Verwachting is dat deze groep kwetsbare burgers zich bij de gemeente meldt met een ondersteuningsbehoefte.

Scheiding van wonen en zorg

Scheiden van wonen en zorg is al een aantal jaren onderwerp van gesprek als het om de AWBZ gaat. Het gaat om de discussie de wooncomponent uit de AWBZ te halen. Voor mensen die in een AWBZ-instelling wonen wordt dan alleen de zorg nog uit de AWBZ betaald. De woonkosten betalen de cliënten van de zorginstelling zelf. Ter compensatie wordt de eigen bijdrage verlaagd en komen bewoners die de woonlasten financieel niet kunnen dragen in aanmerking voor de huurtoeslag. Behalve een besparing op de AWBZ betekent het scheiden van wonen en zorg ook dat mensen meer keuzevrijheid krijgen om zelf te bepalen hoe ze willen wonen.

In het huidige regeerakkoord is scheiden van wonen en zorg als beleidsvoornemen opgenomen met het doel een aanzienlijke kostenbesparing binnen de AWBZ. Dit wordt de komende periode verder vormgegeven. Scheiden van wonen en zorg heeft tot gevolg dat verzorgingshuisplaatsen op termijn gaan verdwijnen. Mensen blijven hierdoor nog langer thuis wonen. Als zelfstandig thuis wonen echt niet meer gaat, zijn er de verpleeghuizen waar mensen terecht kunnen. Voor de gemeenten heeft dit als gevolg dat de vraag naar Wmo-voorzieningen toeneemt omdat mensen langer thuis blijven wonen en vaker een beroep doen op de Wmo.

- *Stelselherziening jeugdzorg*

In het huidige regeer- en gedoogakkoord is opgenomen dat alle taken op het gebied van jeugdzorg overgeheveld worden naar de gemeenten. Het betreft hier de geestelijke gezondheidszorg voor jeugdigen (de jeugd-ggz, uit AWBZ en Zorgverzekeringswet), de provinciale jeugdzorg, de gesloten jeugdzorg, de jeugdreclassering, de jeugdbescherming en de zorg voor kinderen en jongeren met een licht verstandelijke handicap (de jeugd LVG). (Samenwerkende) Gemeenten moeten preventie en vrijwillige hulpverlening in goede afstemming met gedwongen hulpverlening organiseren. Er komt één financieringssysteem voor het huidige preventieve beleid, de huidige vrijwillige provinciale jeugdzorg, de jeugd LVG en de jeugd-ggz. De Centra voor Jeugd en Gezin worden bij de overheveling frontofficie voor alle jeugdzorg van de gemeenten. De gemeenten in de provincie Groningen overleggen op dit moment hoe zij samen dit traject van overheveling kunnen ingaan. Hiervoor wordt een intentieverklaring opgesteld, waarin de intentie van samenwerken wordt vastgelegd. Hoe het traject er exact uit gaat zien en welke rol de afzonderlijke gemeenten hierin spelen, is op dit moment nog niet duidelijk.

- *Ontwikkelingen Sociale Zaken en werkgelegenheid*

De huidige regering wil toe naar één regeling voor de onderkant van de arbeidsmarkt. Dat vergt omvorming van de huidige Wet werk en bijstand (Wwb), de Wet arbeidsongeschiktheidsvoorziening jonggehandicapten (Wajong) en de Wet sociale werkvoorziening (Wsw). Het regeerakkoord voorziet een efficiëntere besteding door gemeenten en heeft daarnaast een bezuiniging ingeboekt op de reïntegratiegelden. Budgetten worden dus flink gekort en middelen zullen gericht ingezet moeten worden. In het regeerakkoord is voor de bijstand ook een plicht tot tegenprestatie naar vermogen opgenomen.

Deze ontwikkelingen hebben raakvlakken met de prestatievelden van de Wmo. Het doel van de voorstellen is meer burgers te activeren. De scheidslijn tussen participatie en arbeid verschuift. Zo kan bij plicht tot tegenprestatie naar vermogen, vrijwilligerswerk een belangrijke rol gaan spelen. Daarnaast heeft de Wmo een rol bij het wegnemen van belemmeringen voor deelname aan de arbeidsmarkt door mensen met een chronisch psychisch of psychosociaal probleem.

- *Demografische ontwikkelingen³*

Demografische ontwikkelingen hebben invloed op de leefsituatie van mensen. Bevolkingsdaling, vergrijzing, ontgroening en verdunning van huishoudens hebben gevolgen voor bijvoorbeeld het voorzieningenniveau, de woonsituatie, de maatschappelijke participatie en zorg en welzijn. Ook in het Wmo-beleid moeten we dus rekening houden met deze ontwikkelingen.

---

³ Bronnen:

Sociaal Rapport Provincie Groningen 2010; Provinciaal centrum voor maatschappelijke ontwikkeling, 2011.

Evaluatie bevolkingsprognoses Regio Groningen-Assen; RUG, november 2010.

De Groninger bevolking groeit nog. Maar na 2020 is de verwachting dat deze gaat afnemen. Een groot aantal gemeenten heeft nu al met bevolkingsdaling en krimp te maken. De gemeente Winsum kende tot vorig jaar nog lichte groei. In 2008 telde de gemeente 13.939 inwoners. Op 1 januari 2010 was het aantal inwoners 14.073. De prognose is dat de natuurlijke groei geleidelijk af neemt. Het moment waarop ook de gemeente Winsum met een duidelijke daling van de bevolking te maken krijgt is onduidelijk. Hiervoor zijn uiteenlopende prognoses. Over 2010 is een lichte daling te zien. Volgens voorlopige cijfers van het CBS was op 1 januari 2011 het inwonersaantal 14.050. We gaan uit van een bevolkingsafname van 0-10% rond 2040.

Winsum kent in vergelijking tot andere gemeenten in de provincie een hoog percentage jeugdigen tussen 0 en 19 jaar. De leeftijdscategorie 20 tot 30 jaar is veel minder vertegenwoordigd. Veel jongeren trekken weg uit de gemeente. Daarentegen groeit het aantal 65 plussers in de gemeente Winsum sterk. De zogenaamde grijze druk, de verhouding tussen het aantal personen van 65 jaar en ouder en het aantal personen in de zogenaamde 'productieve leeftijdsgroep' van 20-64 jaar, neemt sterk toe in de gemeente Winsum. In 2008 lag de grijze druk iets boven de 20%. De prognoses geven een grijze druk in 2020 tussen de 35% en 42%. Voor 2040 varieert het tussen de 50% en 62%. De oorzaak hiervoor moet vooral gezocht worden in een toename van de 65 plussers en niet zozeer in afname van 20- tot 65-jarigen.

Als gevolg van de vergrijzing neemt de vraag naar zorg- en welzijnsvoorzieningen toe. Het aantal mensen dat beschikbaar is om een rol te spelen bij het leveren van diensten (professioneel, vrijwilliger, mantelzorger, de 20 tot 65-jarigen) blijft in onze gemeente redelijk stabiel. Zij moeten met elkaar wèl voor meer 65 plussers zorgen. Toename van het aantal 65-plussers biedt hierin ook weer kansen. Het moment dat men met pensioen gaat, zorgt voor een ommekeer in de levenswijze van iemand. Na het bereiken van de pensioensleeftijd heeft iemand vaak veel vrije tijd die op een zinvolle manier ingevuld moet worden. De afname van de bevolking zorgt in de toekomst voor een verminderd draagvlak voor bepaalde voorzieningen. Ook het verenigingsleven zal wellicht steeds meer moeite krijgen om kader te krijgen. Al met al complexe vraagstukken waar we de komende jaren rekening mee moeten houden in het beleid.

2. Visie

Na vier jaar Wmo is het tijd om een verdiepingsslag te maken en opnieuw een visie te ontwikkelen van waaruit we willen werken. Wij kiezen voor de komende vier jaar voor de onderliggende visie van 'de Kanteling' en van inclusief beleid.

2.1 De Kanteling

Voor de komst van de Wmo had de gemeente een zorgplicht terwijl burgers recht hadden op bepaalde ondersteuningsvoorzieningen.

Met de komst van de Wmo is dit veranderd. De Wmo is geen zorgwet, maar een brede participatiewet. Gemeenten hebben niet langer een zorgplicht en burgers niet langer het recht op een bepaalde voorziening. Het gaat niet meer om het verstrekken van een bepaalde voorziening, maar om het *compenseren* van beperkingen van burgers. Gemeenten hebben de verantwoordelijkheid gekregen burgers met een beperking te compenseren en te ondersteunen bij hun deelname aan de samenleving. Dit is de '*compensatieplicht*'.

De wet bepaalt dat gemeenten hun inwoners moeten ondersteunen op een aantal omschreven domeinen. De wet bepaalt echter niet hoe die ondersteuning eruit moet zien. Het is aan de gemeenten zelf hoe zij deze compensatieplicht vorm willen geven.

Met de Wmo is dus een duidelijke stap gemaakt van 'verzorging' naar 'ondersteuning om te kunnen participeren'. Het gaat er uiteindelijk om dat iedereen in staat is mee te kunnen doen.

Dit brengt een verandering met zich mee in denken en doen voor zowel gemeente, burger en uitvoerende organisaties, een kanteling in denken en doen.

Gemeenten gaan samen met burgers op zoek naar nieuwe mogelijkheden om diensten en voorzieningen en collectief en individueel aanbod in samenhang aan te bieden. Niet langer het bestaande *aanbod* van voorzieningen komt centraal te staan, maar het *resultaat*, namelijk participatie en zelfredzaamheid van mensen. We gaan 'kantelen', dat wil zeggen van claim- en aanbodgericht werken (voorzieningen en hulpmiddelen) naar vraag- en resultaatgericht werken (participatie en zelfredzaamheid), waardoor meer recht wordt gedaan aan de specifieke situatie van de burger. De rol van de gemeenten wordt hierin meer faciliterend naar de burger.

De Wmo gaat uit van de eigen kracht en verantwoordelijkheid van de burger. Er wordt een groter beroep gedaan op de eigen mogelijkheden van de burger en de kracht van de omgeving. Deze omgeving krijgt een belangrijke rol in de Wmo. Het compensatiebeginsel vraagt dus ook een verandering van de burger. In plaats van claimgerichte aanvragen te behandelen gaat de gemeente samen met de burger vraag en behoefte én eigen mogelijkheden van de persoon goed verkennen. Gezamenlijk wordt gezocht naar de beste oplossingen om de burger te compenseren. Hierbij worden alle mogelijkheden in zijn geheel bekeken (bijvoorbeeld mogelijkheden van het eigen netwerk van de persoon, collectieve of individuele voorzieningen, regelingen van SoZaWe, creatieve oplossingen in andere domeinen et cetera). Daaruit wordt vervolgens de meest adequate oplossing gekozen. Behoud van regie over het eigen leven, zelfredzaamheid en het zelfoplossend vermogen van de burger staan hierbij altijd voorop, waarbij de sociale omgeving een belangrijke rol kan spelen.

Dit kantelen is ook van invloed op de relatie die de gemeente heeft met de uitvoerende organisaties. Ook zij moeten kantelen. Maatwerk leveren voor elke burger vraagt om nieuwe en flexibel inzetbare oplossingen. Ook de uitvoerende organisaties moeten daarom meer vraag- en resultaatgericht gaan werken waarbij ze verbindingen leggen met andere instellingen en de zelfredzaamheid van burgers centraal stellen.

Kantelen vraagt dus een nieuwe manier van denken en doen: we kijken naar de situatie vanuit de persoon en vanuit alle mogelijke oplossingen. We kijken niet meer vanuit de bestaande voorzieningen. Kantelen betekent in alle gevallen een resultaatgerichte insteek en maatwerk, waarbij we op zoek gaan naar de beste oplossingen.

Samengevat vergt het compensatiebeginsel van gemeenten, burgers en instellingen een nieuwe benadering:

- Gemeenten nemen meer tijd in het eerste gesprek met de burger. Het gesprek wordt meer vraagverhelderend en minder beoordelend.
- Burgers stappen af van het zogenaamde claimdenken en verkennen eerst alle mogelijkheden om zelf hun probleem op te lossen.
- Uitvoerende organisaties spelen in op het gevraagde maatwerk en gaan nog meer oplossingsgericht te werk.

2.2 Inclusief beleid

Inclusief beleid is beleid dat rekening houdt met mensen die een beperking hebben. De gemeente houdt bij inclusieve beleidsvorming rekening met alle verschillende mogelijkheden en beperkingen van groepen mensen, zoals chronisch zieken, ouderen met een functiebeperking of mensen met een psychiatrische aandoening of een verstandelijke, motorische of zintuiglijke handicap.

Inclusief beleid gaat niet alleen om Wmo-beleid, maar raakt álle beleidsterreinen, zoals bijvoorbeeld levensloopbestendige woningen, toegankelijkheid van gebouwen, het type OV-bussen, de inrichting van woonwijken of regels voor bijzondere bijstand.

De afgelopen jaren heeft inclusief beleid weinig aandacht gekregen in beleidsvorming van de gemeente. Nu we op het punt staan het Wmo-beleid te kantelen en als gevolg hiervan veranderingen doorvoeren, is het een goed moment om ook stil te staan bij inclusief beleid. De veranderingen die voor het kantelen en inclusief beleid worden doorgevoerd, komen overeen.

Een koppeling tussen kantelen en inclusief beleid kan daarnaast ook voordelen opleveren voor burgers en gemeente. Inclusief beleid zorgt ervoor dat algemene voorzieningen in een gemeente (zoals bijvoorbeeld bibliotheek, speeltuinen of sportaccommodaties, maar ook voorzieningen zoals het Algemeen Maatschappelijk Werk, een klussendienst of het Steunpunt Vrijwilligerswerk) toegankelijk zijn voor alle burgers: jong en oud, met en zonder beperkingen. Wanneer deze voorzieningen voor iedereen goed toegankelijk zijn, ondervinden mensen met een beperking minder belemmeringen in hun zelfredzaamheid en maatschappelijke participatie. Dit is een voordeel voor de burgers. De gemeente hoeft dan ook minder geld uit te geven aan individuele Wmo-voorzieningen. Investeren in inclusieve algemene voorzieningen kan dus ook een (kosten)besparing opleveren voor de gemeente.

Ook de Kanteling brengt met zich mee dat gemeenten meer inzetten op algemene voorzieningen en minder op individuele voorzieningen. Deze algemene voorzieningen dienen dan wel voor iedereen toegankelijk te zijn.

Zowel de Kanteling als inclusief beleid spelen (samen) een belangrijke rol als het erom gaat mensen met een beperking en ouderen volwaardig te laten deelnemen aan de samenleving. De Kanteling en het inclusief beleid kunnen elkaar hierin versterken.

2.3 Burgerparticipatie

Met de Wmo kregen de gemeenten de verplichting om burgers en belanghebbenden te betrekken bij beleidsontwikkeling. In de gemeente Winsum is hiervoor met de komst van de Wmo in 2007 een Wmo-adviesraad in het leven geroepen. De oprichting van de Wmo-adviesraad is gepaard gegaan met een verordening waarin de taken en bevoegdheden zijn omschreven⁴.

Eind 2010/begin 2011 heeft de gemeente geëvalueerd hoe de Wmo-adviesraad functioneert en of dit wel de juiste manier is waarop de burgerparticipatie volgens de Wmo vormgegeven moet worden. Omdat naast de Wmo-adviesraad de gemeente Winsum ook een Ouderenraad en de Stichting Platform Gehandicaptenbeleid heeft als adviesorganen, zijn deze meegenomen in de evaluatie.

Het CMO Groningen heeft de evaluatie uitgevoerd en een aantal conclusies en aanbevelingen geformuleerd. Een algemene conclusie is door te gaan met de Wmo-adviesraad om de participatie van de burger te borgen. Verder doet het CMO aanbevelingen om de meerwaarde van de Wmo-adviesraad te vergroten en tot betere werkprocessen te komen. Andere belangrijke conclusies zijn:

- Het is niet duidelijk wanneer burgerparticipatie wordt ingezet en wanneer niet. Hiervoor dient een gemeentelijke visie op burgerparticipatie geformuleerd te worden, inclusief een toetsingskader.
- Het installeren en goed functioneren van de Wmo-adviesraad heeft tijd nodig gehad. Goede werkprocessen moeten opgesteld worden zodat duidelijk is wat van de Wmo-adviesraad op welk moment wordt verwacht.
- Met de komst van de Wmo-adviesraad is de positie en de rol van de Ouderenraad en het Platform Gehandicaptenbeleid onduidelijk geworden. De aanbeveling is dat de Wmo-adviesraad het enige adviesorgaan moet zijn waarlangs de Wmo-beleidsthema's besproken worden.
- Het werkterrein van de Wmo is erg breed. De gemeente moet samen met de Wmo-adviesraad de thema's afbakenen waarover advies en deskundigheid gevraagd wordt.
- De Wmo-adviesraad moet zich meer profileren in de gemeente als spreekbuis van de burger. Zij moet meer aan achterbanraadpleging doen.
- De ambtelijke ondersteuning moet opnieuw bekeken worden zodat deze uren zo efficiënt mogelijk worden ingezet.

---

⁴ De Wmo-adviesraad heeft vier taken:

1. het verstrekken van adviezen - gevraagd en ongevraagd - aan het college van B&W over de hoofdlijnen van het te voeren gemeentelijk beleid;
2. advies uitbrengen over:
  - § het vierjaarlijks op te stellen beleidsplan Wmo
  - § vaststelling en wijziging van de verordeningen die ter uitvoering worden opgesteld
  - § de ontwikkeling en vaststelling van nieuw beleid Wmo
  - § het formuleren en vaststellen van de vragen, die ten grondslag liggen aan de evaluatie, de verantwoording van het gevoerde beleid Wmo
  - § de wijze waarop cliënten keuzevrijheid wordt geboden in de Wmo
3. het verzamelen van informatie over maatschappelijke ondersteuning om genoemde adviesfunctie zo goed mogelijk uit te kunnen voeren;
4. het blijvend afstemmen met bestaande adviesorganen in de gemeente en het bevorderen van overleg en samenwerking met organisaties, instellingen, groeperingen en personen die te maken krijgen met de wet.

2.4 Wat willen we bereiken?

1. Vanaf 2011 gaan we de nieuwe werkwijze rond de Wmo-voorzieningen doorvoeren. We gaan 'kantelen'. In plaats van uit te gaan van het bestaande aanbod aan voorzieningen, gaan we op zoek naar 'de vraag achter de vraag' van een inwoner. Samen met de persoon zoeken we in eerste instantie naar een oplossing in de eigen omgeving van de persoon of in de algemene voorzieningen, met als doel zelfredzaamheid van de burger te vergroten en oplossingen op maat te vinden. Als dit geen resultaat oplevert, wordt mogelijk een individuele voorziening verstrekt. Deze nieuwe werkwijze vraagt een omslag in denken en handelen van Wmo-consulenten, beleidsmaker, leidinggevenden, burgers en uitvoerende werkers. De kanteling is een proces dat de gehele planperiode in beslag neemt.
2. Vanaf 2011 gaan we meer aandacht besteden aan inclusief beleid. We willen dat in alle beleidsontwikkelingen rekening gehouden wordt met mensen die een beperking hebben. Inclusief beleid wordt gemeentebreed bekend en gedragen.
3. We gaan een nieuwe werkwijze vaststellen voor de burgerparticipatie over de Wmo. De aanbevelingen uit het evaluatierapport over de Wmo-adviesraad worden met de adviesraden besproken. Deze werkwijze moet aansluiten bij de totaalvisie op burgerparticipatie die de gemeente gaat ontwikkelen.

3. De prestatievelden in thema's

In dit tweede Wmo-beleidsplan willen we meer samenhang brengen tussen de prestatievelden van de Wmo. We proberen op deze manier vraagstukken integraal te benaderen. Ook de werkwijze van de Kanteling, waarbij het primair gaat om het zoeken naar de juiste oplossingen voor vraagstukken, vraagt een integrale benadering van de prestatievelden.

We hebben hiervoor twee thema's omschreven, waarin alle prestatievelden een plek vinden. Per thema is omschreven wat we willen bereiken. In het Uitvoeringsprogramma Wmo-beleidsplan 2011-2014 zijn deze onderwerpen vervolgens uitgewerkt in concrete acties.

Thema 1 Samenleven met elkaar (prestatievelden 1, 4, 5, 6 en 10)

Als eerste thema kiezen we het thema 'Samenleven met elkaar'. Dit thema richt zich op leefbaarheid en sociale cohesie in de dorpen en wijken en op alles wat nodig is om samen te kunnen leven.

Onder leefbaarheid verstaan we dat inwoners zich goed voelen in hun eigen woon- en leefomgeving, met elkaar zorgen voor een prettige en leefbare buurt en elkaar helpen als het nodig is. Het gaat over wonen in een prettige en veilige omgeving, met de mogelijkheid om (thuis of in de buurt) gebruik te kunnen maken van (eenvoudige) zorg-, welzijns- en gemaksdiensten.

Bij sociale cohesie doelen we op de sociale samenhang en betrokkenheid bij het dorp of de wijk. Dit heeft betrekking op vormen van gemeenschapszin, participatie, maatschappelijke betrokkenheid en mogelijkheden elkaar te ontmoeten.

Voor de leefbaarheid en sociale samenhang in dorpen en wijken is de vrijwillige inzet van inwoners van groot belang (zowel informeel en ongeorganiseerd als wat formeler in georganiseerd verband). Jeugdsozen, sportverenigingen, speeltuinverenigingen, buurt- en dorpsverenigingen en andere samenwerkingsverbanden en burgerinitiatieven hebben een belangrijke maatschappelijke betekenis. Hier ontmoeten mensen elkaar, leren ze elkaar kennen en zetten ze zich voor elkaar in. Deze samenwerkingsbanden kunnen een belangrijke bijdrage leveren aan het thema samen leven met elkaar en de brede Wmo-doelstelling meedoen in de maatschappij. Hoe sterker de sociale cohesie in een buurt of wijk, des te eenvoudiger het is deze samenlevingsverbanden in te zetten om iets voor een ander te doen. (Demografische) Ontwikkelingen als gevolg van krimp, ontgroening en vergrijzing hebben invloed op de samenstelling van wijken en buurten en kunnen een bedreiging vormen voor deze sociale cohesie.

In eerste instantie zijn inwoners zelf verantwoordelijk voor de leefbaarheid in hun wijk of dorp. Maar ook de gemeente heeft hierin een rol en verantwoordelijkheid. De gemeente wil inwoners zo veel mogelijk faciliteren en stimuleren de eigen verantwoordelijkheid op te pakken. Leefbaarheid en het verbeteren daarvan wordt zo een zaak van inwoners en de gemeente samen.

Veel inwoners zetten zich nu al belangeloos in voor hun medemens, wijk of dorp. Dit vrijwilligerswerk is belangrijk om de leefbaarheid en sociale samenhang te bevorderen. Deze vrijwilligers zorgen er vaak voor dat anderen mee kunnen doen aan de samenleving. Zij leveren daarmee een belangrijke bijdrage aan de Wmo doelstelling.

Daarnaast is vrijwilligerswerk ook voor de vrijwilliger zelf van belang. Door vrijwilligerswerk te doen, blijven mensen zelf een actieve rol in de samenleving spelen.

Naast vrijwilligerswerk bestaan er andere informele vormen van min of meer vrijwillige hulp, zoals burenhulp of mantelzorg. Ook deze vormen zijn belangrijk voor de samenleving.

Mantelzorgers vormen een steeds belangrijkere schakel in de zorg. Het is belangrijk dat wij aandacht hebben voor deze mantelzorgers en de mantelzorgers ondersteunen. Vanuit dit thema is de inzet van de gemeente ervoor te zorgen dat ook mantelzorgers kunnen blijven meedoen in de samenleving en dat zij door hun zorgtaken niet in een isolement terecht komen en overbelast raken.

'Samenleven met elkaar' veronderstelt dat mensen zelfstandig kunnen functioneren, zelfredzaam zijn en ook daadwerkelijk *kunnen* meedoen aan de samenleving. Meedoen is echter niet voor iedereen vanzelfsprekend. Voor sommige inwoners of groepen mensen is het ondanks alle eigen inspanningen niet mogelijk volwaardig deel te nemen aan de samenleving, bijvoorbeeld vanwege functiebeperkingen, schulden of een laag opleidingsniveau.

De gemeente biedt deze mensen extra steun zoals informatie en advies, toegankelijke voorzieningen en, indien nodig, individuele voorzieningen voor hulp in en om het huis. Daarnaast houdt de gemeente rekening met deze groep mensen in beleidsontwikkeling (inclusief beleid).

Het gaat er in de Wmo immers om dat niemand geïsoleerd raakt en dat iedereen kan meedoen in de samenleving.

Thema 1 Wat willen we bereiken?

1. Voor alle inwoners zijn er bereikbare en toegankelijke mogelijkheden en plekken om elkaar te ontmoeten.
2. De gemeente bevordert in dorpen en/of wijken met een 'lagere' sociale cohesie de deelname van bewoners aan sociale structuren (dit zijn bijvoorbeeld de onderlinge contacten in de wijk, deelname aan wijk- of sportvereniging of gezamenlijke activiteiten) met het doel meer samenhang en betrokkenheid bij elkaar en vooral het probleemoplossend vermogen van de bewoners zelf te vergroten.
3. De inwoners van de gemeente zijn betrokken bij - en geven mede vorm aan hun eigen leefomgeving zodat de leefbaarheid versterkt wordt. De participatie van de burgers wordt versterkt zodat de betrokkenheid van de inwoners bij het gemeentelijk beleid en bij hun dorp of wijk vergroot wordt. De communicatie met de burgers is hierbij van wezenlijk belang.
4. De gemeente Winsum zorgt voor een bereikbaar en toegankelijk aanbod van voorzieningen op het terrein van welzijn, onderwijs, sport en cultuur. Dit betekent niet dat in elk dorp elke voorziening wordt aangeboden.
5. De burger wordt geacht meer zelf te doen, meer voor elkaar en voor zijn omgeving te zorgen, en te zorgen dat voorzieningen in stand blijven. Om dit te bereiken zijn veel vrijwilligers nodig. Doel is het aantal vrijwilligers in de gemeente op peil te houden en het vrijwilligerswerk te versterken. Het gemeentelijk beleid richt zich op ondersteuning van vrijwilligersorganisaties, waardering van vrijwilligers en het stimuleren van vrijwilligerswerk.
6. Maatschappelijk participatie van kinderen en jongeren stimuleren.
7. Mensen met een beperking kunnen zolang mogelijk zelfstandig blijven wonen en mee blijven doen in de samenleving.

Thema 2 Zorgen voor elkaar (prestatievelden 2, 3, 4, 6, 7, 8 en 9)

Als tweede thema onderscheiden we het thema 'Zorgen voor elkaar'. Dit thema richt zich op de groep mensen die tijdelijk of permanent zorg nodig heeft, als gevolg van uiteenlopende redenen. Het gaat om kwetsbare mensen in het algemeen, groepen mensen die zichzelf niet goed kunnen redden en die extra ondersteuning nodig hebben, of die door omstandigheden in een situatie terecht zijn gekomen die voor hen en hun omgeving onacceptabel is. Maar ook om mensen die moeilijk bereikbaar zijn en die minimaal gebruik maken van beschikbare voorzieningen.

Onder kwetsbare groepen verstaan we mensen die om wat voor reden dan ook problemen ondervinden met het meedoen in de maatschappij en die niet op eigen kracht (meer) kunnen meekomen. Deze groep is breed en divers. Het gaat bijvoorbeeld om mensen met psychosociale problemen, met lichamelijke, psychische of financiële beperkingen, om mensen die in een sociaal isolement zitten, zorgmijders, gezinnen met meervoudige problematiek, risicjongeren met complexe hulpvragen, (overbelaste) mantelzorgers, slachtoffers van huiselijk geweld, verslaafden en daklozen, e.d..

Redenen waarom mensen extra zorg nodig hebben, zijn zeer verschillend van aard. De gemeente biedt hiervoor een vangnet van zorgstructuren (AMW, CJG, OGGz), algemene en individuele voorzieningen, maatschappelijke opvang en ondersteuning. Doel is ervoor te zorgen dat mensen niet verder in de problemen komen, zij hun leven weer op de rails krijgen of zo lang mogelijk zelfstandig kunnen blijven wonen.

Iedereen, van jong tot oud, kan op een bepaald moment om bepaalde redenen extra ondersteuning of zorg nodig hebben. Een goede start in het leven is belangrijk, met daarnaast de juiste ondersteuning op de juiste momenten (licht waar mogelijk, zwaar waar nodig). Zo kunnen kinderen opgroeien tot evenwichtige volwassenen die hun plek in de maatschappij hebben gevonden. De gemeente wil ervoor zorgen dat zoveel mogelijk kinderen zo'n goede start krijgen.

Het is van belang hiervoor oog te hebben en de juiste ondersteuning op het juiste moment te bieden.

De gemeente is niet alléén verantwoordelijk voor het zorgen voor elkaar. De meeste mensen hebben een sociaal netwerk van familie, buren, dorpsgenoten en vrienden. Dit sociale netwerk speelt ook bij dit thema een grote rol. In eerste instantie zorgen *mensen* voor elkaar. Als dit niet meer gaat of door andere redenen niet gebeurt, dan biedt de overheid een vangnet.

Mantelzorgers en vrijwilligers zijn hiervoor cruciaal. Een vrijwilliger op het terrein van welzijn en zorg levert met deze vrijwillige inzet actief een bijdrage. Hij of zij geeft niet alleen vorm aan zijn eigen 'meedoen' of aan het 'meedoen' van kwetsbare groepen in de maatschappij (thema 1), maar draagt ook bij aan het zorgen voor elkaar (thema 2).

Ook mantelzorgers vormen een steeds belangrijkere schakel in de zorg doordat zij intensief voor hun partner of familielid zorgen. Mantelzorgondersteuning is daarom belangrijk en vraagt extra aandacht van de gemeente. De rol van de gemeente hierin is niet alleen om mantelzorgers in staat te stellen de zorg te kunnen leveren, maar zeker ook om overbelasting van mantelzorgers te voorkomen.

Hoofddoel is dat we ervoor willen zorgen dat mensen zo lang mogelijk zelfstandig kunnen blijven wonen en functioneren. Mensen die dat om wat voor reden dan ook niet kunnen, willen we ondersteunen.

We zetten hiervoor in eerste instantie in op preventie. Preventie is erop gericht te voorkomen dat mensen (verder) in de problemen komen, (nog) meer (duurdere) zorg nodig hebben. Met preventieve taken willen we ervoor zorgen dat mensen niet verder buiten de samenleving komen te staan. Preventie is op alle terreinen belangrijk, zoals ouderenzorg, OGGz-problematiek, verslavingszorg, mantelzorgondersteuning of jeugd.

Daarnaast bieden we een vangnet voor mensen die extra zorg en ondersteuning nodig hebben.

Thema 2 Wat willen we bereiken?

1. Mensen met een beperking kunnen zolang mogelijk zelfstandig blijven wonen en mee blijven doen in de samenleving.
2. Vroegtijdige signalering en aanpak van problemen bij kwetsbare groepen, risicojongeren en kinderen met risico op taal- en ontwikkelingsachterstand verbeteren.
3. Informatievoorziening voor ouderen op terreinen wonen, welzijn en zorg verbeteren met als resultaat ouderen te ondersteunen zodat zij zolang mogelijk zelfstandig kunnen blijven wonen.
4. Sociaal-cultureel werk voor kwetsbare groepen ter voorkoming van sociaal isolement.
5. Ondersteuning aan mantelzorgers ter voorkoming van overbelasting.
6. Voorbereiden overheveling dagbesteding en begeleiding uit AWBZ naar Wmo en voorbereiden op IQ-maatregel.
7. Stimuleren van vrijwilligerswerk voor het uitvoeren van zorgtaken en algemeen ondersteunende activiteiten. Het is van belang dat vrijwilligerswerk zo laagdrempelig mogelijk is.
8. Het algemeen maatschappelijk werk (AMW) in stand houden als een algemene voorziening waar alle inwoners van de gemeente Winsum gebruik van kunnen maken. De nadruk komt te liggen op het ondersteunen van kwetsbare mensen.
9. Het aantal levensloopbestendige woningen (zowel huur als koop) is de komende vier jaar vergroot. Ook is er extra aandacht voor de toegankelijkheid van de woonomgeving.
10. We bieden een vangnet van zorg aan kwetsbare groepen die om wat voor reden dan ook niet kunnen meekomen in de samenleving.

4. Financiën

De bezuinigingen raken ook de uitvoering van de Wmo. De komende jaren wordt de uitdaging om met minder financiële middelen meer te bereiken op het gebied van maatschappelijke ondersteuning.

In onderstaande tabel staat een overzicht van de meerjarenbegroting Wmo 2011-2014. De middelen zijn gerangschikt naar de prestatievelden van de Wmo.

Voor dit overzicht hebben we ons beperkt tot de producten die direct te maken hebben met het Wmo-beleid en de activiteiten die in dit beleidsplan staan. In bijlage 3 staat het complete overzicht van alle producten die in de meerjarenbegroting onder de noemer van de Wmo vallen. In bijlage 3 is aangegeven welke producten in onderstaande tabel zijn meegenomen en welke niet.

De meerjarenbegroting is niet statisch maar verandert continue door raadsbesluiten die meerjarige invloed hebben.

Onderstaande bedragen kunnen de komende periode worden ingezet voor uitvoering van de Wmo. De activiteiten in dit Wmo-beleidsplan worden in principe binnen deze bestaande budgetten uitgevoerd. Zodra we met nieuwe activiteiten aan de slag gaan, kijken we uitgebreid naar de benodigde financiën. Waar mogelijk wordt co-financiering of subsidie gezocht om de activiteiten uit te kunnen voeren.

Prestatieveld		Beschikbare middelen			
		2011	2012	2013	2014
1	Sociale samenhang en leefbaarheid	343.000	307.000	313.000	318.000
2	Preventieve ondersteuning Jeugd	700.000	643.000	643.000	643.000
3	Informatie, advies en cliëntondersteuning	63.000	63.000	63.000	63.000
4	Mantelzorgers, vrijwilligers	55.000	55.000	55.000	55.000
5	Deelname maatschappelijk verkeer	346.000	346.000	346.000	346.000
6	Individuele voorzieningen	2.066.000	2.066.000	2.066.000	2.066.000
7, 8, 9	Maatschappelijke opvang, OGGz, verslavingszorg	Via centrumgemeente Groningen *			
Totaal		3.573.000 ⁵	3.480.000	3.486.000	3.491.000

* Voor prestatievelden 7, 8 en 9 voert de centrumgemeente Groningen een aantal taken voor de Groninger gemeenten uit, zoals het instand houden van voorzieningen voor maatschappelijke opvang (daklozenopvang, vrouwenopvang) en verslavingszorg. Groningen als centrumgemeente ontvangt van het rijk de rijksmiddelen voor het bevorderen van Openbare Geestelijke Gezondheidszorg. Volgens een afgesproken verdeelsleutel worden deze middelen vervolgens aan acht regio's in de provincie verdeeld. De gemeente Winsum vormt met De Marne en Bedum één regio. Elk jaar stellen we gezamenlijk een implementatieplan OGGz in de BMW-gemeenten op. Gemeente De Marne beheert voor onze regio het budget. In 2011 ontvangt onze regio een bedrag van € 62.792,--. De bedragen voor 2012 e.v. zijn nog niet bekend.

⁵ Het verschil tussen 2011 en 2012 wordt veroorzaakt door doorgeschoven bedragen uit 2010 voor uitwerking dorpenatlas (prestatieveld 1) en kwaliteitsimpuls peuterspeelzaalwerk (prestatieveld 2). Hierdoor is het totaal van 2011 hoger.

Te zien is dat de individuele voorzieningen van prestatieveld 6 een grote post is op de begroting (ruim 2 miljoen). De rijksbijdrage die de gemeente voor deze voorzieningen ontvangt was de afgelopen jaren toereikend. Wel hebben we hier te maken met een open-einde regeling. Met name aanvragen voor dure woningaanpassingen zijn onvoorspelbaar en kunnen een flinke aanslag doen op het budget voor individuele voorzieningen. In de tabellen hieronder staat een overzicht van de werkelijke en begrote bedragen van 2007- 2010.

Wmo-voorziening	2007			2008		
	werkelijk	begroot	verschil	werkelijk	begroot	verschil
Huishoudelijke hulp	721.000	791.000	70.000	1.020.000	933.000	-87.000
Woon- en vervoersvoorzieningen (exclusief leerlingenvervoer)	769.000	726.000	-43.000	970.000	1.019.000	49.000
Totaal	1.490.000	1.517.000	27.000	1.990.000	1.952.000	-38.000

Wmo-voorziening	2009			2010		
	werkelijk	begroot	verschil	werkelijk	begroot	verschil
Huishoudelijke hulp	967.000	960.000	-7.000	954.000	1.078.000	124.000
Woon- en vervoersvoorzieningen (exclusief leerlingenvervoer)	971.000	1.096.000	125.000	1.065.000	1.064.000	-1000
Totaal	1.938.000	2.056.000	118.000	2.019.000	2.142.000	123.000

We verwachten dat het aantal aanvragen voor Wmo-voorzieningen de komende jaren toeneemt door vergrijzing en door het feit dat mensen steeds langer zelfstandig thuis blijven wonen, onder andere als gevolg van veranderingen in de AWBZ. Er komt een moment dat de kosten niet meer gedekt kunnen worden met de bijdrage in het gemeentefonds. Daarom is het nodig kritisch te kijken naar de mogelijkheden om te besparen op de individuele voorzieningen.

We moeten hierbij wel rekening houden met de compensatieplicht die in de Wmo is opgenomen. Deze compensatieplicht geldt ook voor prestatieveld 6. De gemeenten heeft de wettelijke verplichting om mensen te compenseren voor de beperkingen die zij ondervinden (artikel 4 Wmo). Deze wettelijke resultaatsverplichting dwingt altijd tot maatwerk. Er is in die zin geen beleidsvrijheid, behalve dat de raad kan kiezen voor het vragen van een eigen bijdrage of het stellen van een inkomensgrens.

Voor de individuele Wmo-voorzieningen kennen we nu al een inkomensafhankelijke eigen bijdrage voor hulp in het huishouden. Een dergelijke bijdrage kan ook voor de overige hulpmiddelen worden ingevoerd.

Deze mogelijkheden gaan we de komende periode verder onderzoeken en uitwerken.

5. Communicatie

Bij de totstandkoming van dit Wmo-Beleidsplan is uitgebreid gecommuniceerd met maatschappelijke (uitvoerende) organisaties en de Wmo-adviesraad (bijlage 2). De Wmo-adviesraad heeft 2 maal advies uitgebracht gedurende het proces. Tijdens een openbare informatieavond aan de gemeenteraad is het beleidsplan en de achterliggende visie van de Kanteling toegelicht. Door deze participatie van verschillende doelgroepen zijn al veel direct betrokkenen op de hoogte van de inhoud.

Na de vaststelling van het Wmo-beleidsplan richt de communicatie zich in eerste instantie op het informeren van de inwoners en andere doelgroepen over het nieuwe Wmo-beleidsplan en het uitvoeringsplan.

De doelen zijn:

1. informeren over
  - o dat de gemeente Winsum een nieuw beleidsplan heeft voor de komende 4 jaar;
  - o de gemeentelijke visie op de Wmo;
  - o belangrijke veranderingen in de Wmo ten opzichte van eerdere jaren, en
  - o wat de Winsumers de komende 4 jaar merken en/of mogen verwachten van het nieuwe beleid.
2. draagvlak creëren voor de uitvoering. Vooral de visie op de kanteling is van belang om gelijk op goede wijze met de inwoners en andere doelgroepen te communiceren.

De doelgroepen waar de communicatie zich op richt zijn:

- inwoners van de gemeente Winsum en specifiek de doelgroep kwetsbare burgers
- adviesraden en (dorps-)verenigingen
- uitvoerende organisaties welzijn en zorg
- pers
- intern (alle personeel)

Middelen

	persbericht	intranet	website	brief + verwijzing naar website	gemeente nieuws in Wiekslag of Ommelander
inwoners	+ +		+ +		+ +
adviesraden en dorpsverenigingen	+		+	+ +	+
uitvoerende organisaties	+			+ +	
journalisten	+ +				
intern (personeel)	+	+ +	+		

Het uitvoeringsplan Wmo bevat een groot aantal activiteiten / projecten. Deze worden in de loop van de komende jaren ontwikkeld, uitgevoerd en geïmplementeerd. Deze activiteiten hebben hun eigen communicatietraject.

Bijlage 1 De negen prestatievelden van de Wmo

De negen prestatievelden van de Wmo zijn:

1. Bevorderen van de sociale samenhang en leefbaarheid van dorpen, wijken en buurten

Dit prestatieveld is ruim en breed geformuleerd. Leefbaarheid laat zich definiëren als: het wonen in een prettige en veilige omgeving, met de mogelijkheid om (thuis of in de buurt) gebruik te kunnen maken van (eenvoudige) zorg-, welzijns- en gemaksdiensten

2. Op preventie gericht ondersteuning van jeugdigen met problemen met opgroeien en van ouders met problemen met opvoeden

Dit prestatieveld heeft betrekking op jeugdigen (en hun ouders) bij wie sprake is van een verhoogd risico als het gaat om ontwikkelingsachterstand of uitval zoals schooluitval of criminaliteit, maar voor wie geïndiceerder jeugdzorg niet nodig is of voorkomen kan worden.

3. Het geven van informatie, advies en cliëntondersteuning

Hiermee wordt bedoeld op activiteiten die de burger de weg wijzen in het veld van maatschappelijke ondersteuning. Het kan hierbij zowel gaan om algemene voorzieningen zoals (voldoende) informatiepunten, als om meer specifieke voorzieningen zoals een individueel advies, of hulp bij de verheldering van een ondersteuningsvraag.

4. Ondersteunen van mantelzorgers en vrijwilligers

Mantelzorg is langdurende zorg die niet in het kader van een hulpverlenend beroep wordt geboden aan een hulpbehoevende door personen uit diens directe omgeving, waarbij zorgverlening rechtstreeks voortvloeit uit de sociale relatie en de gebruikelijke zorg van huisgenoten voor elkaar overstijgt. De vrijwillige inzet van burgers, zowel informeel en ongeorganiseerd (kleinschalig burgerinitiatief) als in georganiseerd verband (vrijwilligersorganisaties en bijvoorbeeld sport), vormt een onmisbaar deel van de 'civil society'

5. Bevorderen van deelname aan het maatschappelijk verkeer en van het zelfstandig functioneren van mensen met een beperking, een chronisch psychisch of een psychosociaal probleem

Dit prestatieveld gaat over algemene maatregelen die ten goede kunnen komen aan iedereen die daaraan behoefte heeft, zonder dat men zich hiervoor tot de gemeente hoeft te wenden. Deze maatregelen zijn in die zin dus niet specifiek gericht op mensen met een beperking of een chronisch psychisch probleem of een psychosociaal probleem. Bij het nadenken over deze maatregelen moet wel nagedacht zijn over het gebruik door deze groepen, zodat niet achteraf blijkt dat zij bij het gebruik daarvan buiten de boot vallen

6. Verlenen van voorzieningen aan mensen met een beperking, een chronisch psychisch of psychosociaal probleem ten behoeve van het behoud van hun zelfstandig functioneren of hun deelname aan het maatschappelijke verkeer

Dit betreft de verstrekking van specifieke, op de persoon toegesneden voorzieningen, zoals bijvoorbeeld woonvoorzieningen, sportrolstoelen, hulp in het huishouden, begeleiding bij zelfstandig wonen, vervoersvoorzieningen, klussendiensten of algemeen maatschappelijk werk.

7. Maatschappelijke opvang, waaronder vrouwenopvang en bestrijding huiselijk geweld

Maatschappelijke opvang omvat activiteiten bestaande uit het tijdelijk bieden van onderdak, begeleiding, informatie en advies aan personen die, door een of meerdere problemen, al dan niet gedwongen de thuissituatie hebben verlaten en niet in staat zijn zich op eigen kracht te handhaven in de samenleving.

8. Bevorderen van openbare geestelijke gezondheidszorg (OGGz)

Dit gaat over het signaleren en bestrijden van risicofactoren op het gebied van de openbare geestelijke gezondheidszorg, het bereiken en begeleiden van kwetsbare personen en risicogroepen, het functioneren als meldpunt voor signalen van crisis of dreiging van crisis bij kwetsbare personen en risicogroepen en het tot stand brengen van afspraken tussen betrokken organisaties over de uitvoering van de openbare geestelijke gezondheidszorg.

9. Bevorderen van verslavingsbeleid

Ambulante verslavingszorg doelt op activiteiten bestaande uit ambulante hulpverlening, gericht op verslavingsproblemen, en preventie van verslavingsproblemen, inclusief activiteiten in het kader van overlastbestrijding van overlast door verslaving.

Bijlage 2 Betrokken instellingen bij totstandkoming beleidsplan

De volgende partijen en instellingen zijn betrokken geweest bij het opstellen van dit beleidsplan:

- medewerkers van sectie welzijn gemeente Winsum
- medewerkers van het zorgloket gemeente Winsum
- medewerkers van afdeling ruimte gemeente Winsum
- medewerkers van SoZaWe gemeente Winsum
- Wmo-adviesraad (pre-advies op een eerste concept, advies op het laatste concept)
- NOVO
- MEE
- SW&D (Algemeen Maatschappelijk Werk en Samenlevingsopbouw)
- GGD
- De Hoven

Bijlage 3 Meerjarenbegroting

Bijlage 4   Afkortingenlijst

AB	Activerende begeleiding
AWBZ	Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten
BMW	gemeenten Bedum, De Marne en Winsum
CMO	Centrum voor maatschappelijke ontwikkeling
DEAL	gemeenten Delfzijl, Eemsmond, Appingedam en Loppersum
Jeugd-ggz	geestelijke gezondheidszorg voor jeugd
Jeugd LVG	zorg voor kinderen en jongeren met een licht verstandelijke handicap
OB	Ondersteunende begeleiding
OGGz	Openbare Geestelijke Gezondheidszorg
OV	Openbaar Vervoer
SoZaWe	Sociale Zaken en Werkgelegenheid
Wajong	Wet arbeidsongeschiktheidsvoorziening jonggehandicapten
Wmo	Wet maatschappelijke ondersteuning
Wsw	Wet sociale werkvoorziening
Wvg	Wet voorziening gehandicapten
Wwb	Wet werk en bijstand